

VENIU A L'ALTRA BANDA

Bardera ha estampat el seu nom en minúscula a les portades dels seus llibres. A la manera de *la mort*, quan signa les cartes a *As Intermittências da Morte* (José Saramago, 2005). Però amb *Viladelsac* es produeix un canvi. El títol incorpora el signe víctor en caixa alta. I el recull de contes s'ha convertit en novel·la.

El Bardera contista em tenia acostumat a una prosa eixuta i a unes quimeres diguem-ne previsibles. Tot i dotat per emular allò que Claude Gaignebet en va dir *Le folklore obscène des enfants* (1974), jo l'havia llegit amb un punt de desinterès. Ninots, tramoies i una crueltat gratuïta, a la manera del seu admirat Javier Tomeo. El trobava reiteratiu i de passa curta. I li reconeixia un estil propi, però li retreia una mena de postureig, tants ossaris, tanta impietat, tanta apologia de les ortopèdies. Però amb *Viladelsac* he revisitat tota l'obra anterior, i de descobert que m'equivocava. Mentre els que com jo no li fèiem cas, Bardera passava hores a l'*atelier*. Muntava els artefactes, voltat de nines sense cap i d'autòmats de l'esgarrifança. I no defallia, portador de la mort, sord i cellajunt.

Un nen barceloní arriba a *Viladelsac*. Per passar una temporada a casa dels avis de pagès. La seva mare gairebé l'hi abandona. El pare alcohòlic espera un fetje mentre es mor. I la novel·la se'ns serveix a partir d'una primera persona amoral, la del nens que va ressenyant els amics, les trifulgues, els monstres i un món d'ensomni impúber. Viladam..., perdó, *Viladelsac*, com els territoris dels tenebrosos contes de fades, és l'escenari macabre. El nen, que com tots els infants és un mediador entre vius i morts, entra en contacte amb el Mal i l'emula. Els secundaris són titelles, i les escenes les firmarien els millors cineastes costumistes. *Viladelsac* m'ha agradat força.

Néixer i créixer a Viladamat (400 habitants) no deu ser fàcil. La violència estructural del grup petit ha deixat una marca en la sensibilitat barderiana: rudeses il·lustrada i distanciament primitiu. Amb els contes va posar en solfa els eixos principals de la seva narrativa: ironia, mort i admiració. Amb *Viladelsac* ha demostrat que el seu projecte literari no era un passatemps. Tant si dialoga amb Caterina Albert com si discuteix amb Ventura Ametller, Bardera ha estat infectat pel verí de la mida *mise à nu*, però s'ha vacunat amb l'argot de les llegendes. Descriu la monstruositat que batega darrere de qualsevol conat de civilització. A *Viladelsac* hi ha *frames* (com a *The Shining*, 1980) que m'han deixat garratibat.

Finalment, *Viladelsac* ve flanquejat per uns dibuixos i per un pròleg del seu amic Eudald Espluga, amb qui Bardera va escriure l'assaig *Mediterròniament* (2013), una anàlisi meritòria però un pic superbiosa. Jo recomano que llegiu el llibre pel llibre. Perquè el pròleg desvetlla les eines i, oi que el millor dels contes tradicional és que no incorporen xarxa de seguretat? Bardera ja té les brides i el fuet. I amb *Viladelsac* demostra que, des del pesant de la diligència de la mort, de moment no el guanya ningú. Ens interpel·la des de la barca de Caront.